

Instruir l'esperanto

Dieta internaziunala a Neuchâtel e La Chaux-de-Fonds

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **Il pitschen chantun Neuchâtel (803 km 2, 176 241 olmas) è senza dubi in dals pli curius en l'entira Svizra. Sia citad principala, La Chaux-de-Fonds (38 694 olmas), situada a var 1000 m sur la mar, cunfinescha cun la Frantscha e cun las vischnancas da La Ferrière e Renan en il Giura bernais.** Il chantun posseda la riva nordvest dal Lai da Neuchâtel, cun la chapitala, tranter Martin-Epagnier e Vaumarcus; ses territori cunfinescha cunzunt cun la Frantscha, da La Chaux-de-Fonds a La Côte-aux-Fées, dentant era cun las vischnancas d'Erlach, Gals e Gampelen en il Seeland bernese. Passa 10% da las plazzas da lavur en il chantun pertutgan l'industria d'uras. Il principadi da Neuchâtel è vegnì chantun svizzer il 1815 ed ha s'emancipà dal rai da Prussia il 1848. Renumà en l'entira Europa è il filosof e politolog federalist Denis de Rougemont (1906-1985, Couvet, Val-de-Travers). Plis cussegliers fedèrals oriunds dal chantun Neuchâtel han manà la diplomazia svizra; il pli famus è

stà Max Petitpierre (1899-1994, *Neuchâtel), quina da Denis de Rougemont. Cuss. fed. Didier Burkhalter (*1960 a Neuchâtel) maina il Departament da l'exteriur dapi 2012 ed è stà il 2014 president da l'Organisaziun per segirezza e collavuraziun en Europa. La geografia e l'istorgia han fatg dal chantun in dals pli avers da spiert en Svizra; el ha «un service de cohésion multiculturelle (...) actif dans la prévention du racisme» sco er «une liste des langues et cultures de différents pays» ed ina «liste d'adresses des communautés étrangères dans le canton». Ins beneventescha famiglias immigradas cun ils plects: «Voss uffant astga frequentar la scolina gia cun quatter onns.»

Invit a las regenzas dals differents pajais

La biblioteca communal da La Chaux-de-Fonds posseda ina da las pli grondas collecziuns mundialas davart l'esperanto, manada da Claude Gacond, archivist dal «Centre de Documentation et d'Etude de la Langue Internationale» (CDELI).

A Les Brenets/NE sper il cunfin franzos (849 sur la mar) viva Mireille Grosjean (mirejo.mireille@gmail.com // mirejo3.blogspot.com), parsura da l'«Internacia Ligo de Esperantistaj Instruitoj» (ILEI, Uniun internaziunala da la magistraglia d'esperanto). L'ILEI arranscha ina dieta internaziunala davart l'instrucziun d'esperanto, dals 13 als 15 da matg 2015 en la citad veglia da Neuchâtel (1), lura la sonda 16 da matg per visitar la Biblioteca communal da La Chaux-de-Fonds cun Gacond e far part da la discussiun finala. Mintga preschentaziun vegn transladata immediat en franzos. Suent l'avertura, la mesemna saira 13 da matg a las 19.00, sa splegan las debattas ils 14 e 15 da matg, mintgamai a las 9.00 e 14.00. «La republica e chantun da Neuchâtel envida las regenzas dals differents pajais dal mund a delegar represchents a quella dieta u ad inoltrar in rapport.» L'ILEI na vul pia betg reservar lezza occurrenza als esperantists: Tgi che s'engascha per il pluralissem da linguatgs e culturas è bainvis. A tgi che s'interessa per politikas da lingua(s) pon ins recu-

mandar spezialmain las sesidas da gievgia suenter mezdi e da venderdi avant mezdi:

- Gievgia 14 da matg suenter mezdi: «Experientschas davart la relevanza da l'instrucziun d'esperanto: psicologia, contacts culturals, sigliera u trampolin per emprender autras linguas.» In esperantist franzos ha ditg: «L'esperanto è quella lingua che gida a scuvrir ed amar las linguas» (2).

- La sesida dals 15 avant mezdi è deditgada a politikas linguisticas da l'Europa, numnadamain en l'Uniun europeica (István Ertl), en Ungaria (Márta Kovács), en Svizra (Dietrich Weidmann) ed en il Cussegl da l'Europa (Katalin Kovács, schefredactura da la revista «edukado.net»).

Infurmaziuns pli detagliadas ed inscripziun: mirejo.mireille@gmail.com

1. Adressa: Aula des Jeunes Rives, Neuchâtel.
2. André Cherpillod, Une langue pour l'Europe? Mais oui! F-72320 Courgenard (Sarthe, Editions La Blanchetière) 2003, p. 36.
Per reservar chombras: <www.neuchatelcongres/conferencemondialeesperanto>